

BPSW

beroepsvereniging
van **professionals**
in sociaal werk

Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional

Beroepsnormen voor de beroepsvariant
Jeugd- en Gezinsprofessional

Dit is een uitgave van de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW). De Beroepscode voor de jeugd- en gezinsprofessional staat, als zelfstandige beroepscode, naast wet- en regelgeving, richtlijnen en organisatorische kaders. En is een praktisch te gebruiken en te toetsen ethische leidraad voor de beroepsvariant jeugd- en gezinsprofessional.

Eerste uitgave: 2017

Samenstelling: Jurja Steenmeijer
Adviezen: Jaap Buitink, Jan Ebskamp, Lydia Janssen en Jos Kole
(Eind)redactie: Magteld Beun en Berber Rip
Vormgeving: Revon
Druk: Revon
Oplage: 2.500
Uitgave: Eerste druk, december 2017
ISBN: 978-90-70620-28-8

Contact

Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW)
Leidseweg 80
3531 BE Utrecht
T (030) 294 86 03
E info@bpsw.nl
I www.bpsw.nl
S www.twitter.com/BPSW_NL

Bestellen

Deze uitgave is verkrijgbaar in iedere erkende boekhandel in Nederland. Tevens is zij te bestellen in de webwinkel op www.bpsw.nl.

Auteursrechten

© 2017 Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW). Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidstape of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Inleiding	4
Artikelen:	
Hoofdstuk 1. Algemeen	10
Hoofdstuk 2. Relatie met de jeugdige cliënt en ouders/opvoeders	11
Hoofdstuk 3. Samenwerking in de hulp- en dienstverlening	15
Hoofdstuk 4. Relatie met de organisatie	16
Hoofdstuk 5. Relatie tot beroepsgenoten	17
Hoofdstuk 6. Relatie met de samenleving	18
Verklarende Begrippenlijst	19
Over de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW)	20

Een nieuwe jas

In 2012 presenteerde de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW) u met gepaste trots de 'Beroepscode voor de Jeugdzorgwerker', die de collectieve beroepsnormen voor de beroepsvariant jeugdzorgwerker bevat. De invoering per 1 januari 2014 van de wettelijk ingekaderde beroepsregistratie van de jeugdzorgwerker maakte deze code noodzakelijk. Inmiddels heeft de code zijn waarde bewezen en uit een grondige evaluatie in 2015 blijkt dat deze ook toepasbaar is op het werk van andere jeugdhulpverleners. De BPSW heeft daarom besloten de reikwijdte van de code voor de jeugdzorgwerker uit te breiden en deze van toepassing te verklaren op het beroepsmatig handelen van alle jeugdhulpverleners en jeugdbeschermers in het sociaal werk. Intussen wordt in het werkveld de term jeugdzorgwerker niet langer gebruikt. De officiële term voor alle jeugdhulpverleners en jeugdbeschermers in het sociaal werk is nu: jeugd- en gezinsprofessional. Omdat de code een formele status heeft en het inhoudelijk fundament vormt voor het tuchtrecht geven we nu de code opnieuw uit, met de nieuwe benaming. Tevens is de term jeugdzorg vervangen door de aanduiding jeugdhulp en jeugdbescherming. Deze nieuwe uitgave werd tevens noodzakelijk omdat met ingang van 1 januari 2018 een nog bredere groep werkers verplicht zal zijn zich binnen het wettelijk kader te registreren en daarmee onder tuchtrecht komt te vallen. Denk bijvoorbeeld aan cliëntondersteuners voor jeugdigen met een beperking en kinder- en jongerenwerkers die jeugdhulp bieden. We maken van deze gelegenheid gebruik om de code van een nieuwe inleiding te voorzien. Hierin wordt de betekenis van de code gerelateerd aan de actuele context en worden de basisgedachten van de code verduidelijkt. Aan de artikelen zelf is, behalve de genoemde beroepsaanduiding, niets veranderd.

Jeugd- en gezinsprofessionals kennen een meervoudige partijdigheid (belangen van ouders en kinderen) en er is vaak sprake van drang en dwang. Zij hebben te maken met een grote complexiteit ten gevolge van problematische echtscheidingen. Daarom blijft de behoefte aan een specifieke beroepsethische uitwerking voor deze groep sociaal werkers bestaan. Registratie en tuchtrecht dragen in belangrijke mate bij aan professionalisering van beroepskrachten en hun bewustzijn van de eigen verantwoordelijkheid en autonomie. Bestudering van de tuchtrechtzaken bij het beroepsregister, de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ), geeft inzicht in de uitdagingen waarvoor de jeugd- en gezinsprofessional staat, en biedt een scala aan leerervaringen. De beroepscode is een product van een brede samenwerking, waaraan veel specialisten en vooral jeugd- en gezinsprofessionals zelf hebben bijgedragen. Het is bij uitstek een instrument voor de werkers zelf, dat zij kunnen raadplegen bij vraagstukken en dilemma's in hun beroepspraktijk. Voor studenten aan de hbo-opleidingen is het leren hanteren van de code onmisbaar om voorbereid te zijn op het boeiende en ook spanningsvolle werk in de jeugdhulp en jeugdbescherming. De code heeft inmiddels zijn weg gevonden op het brede terrein van de hulp aan jeugdigen en gezinnen. Dit blijkt onder meer uit gesprekken met het veld en uit trainingen die onder andere door de BPSW worden gegeven. De BPSW vertrouwt op een nog steviger verankering bij de beroepsgroep in de toekomst, zodat deze in de handen van professionals borg staat voor een goede beroepsuitoefening. Daar werkt zij graag aan mee!

Namens het bestuur van de BPSW,
Josien Hof
Utrecht, november 2017

Jeugd- en gezinsprofessionals zetten zich in voor jeugdigen en gezinnen op het moment dat het welbevinden, de ontwikkelingskansen en veilig opgroeien niet (langer) vanzelfsprekend zijn. Het terrein van de jeugdhulp en jeugdbescherming strekt zich uit van relatief lichte opvoed- en opgroeihulp tot het werken in gedwongen kader. Ouders en kinderen kunnen zich zelf melden wanneer ze zich zorgen maken, maar de overheid kan ook ongevraagd en ongewenst ingrijpen in het gezinsleven wanneer de veiligheid en ontwikkelingskansen van kinderen bedreigd worden. Jeugd- en gezinsprofessionals dragen op die manier – binnen een grote variëteit van instellingen en functies – bij aan de ontwikkeling en veiligheid van kinderen, en nemen zoveel mogelijk belemmeringen weg. Zo dragen zij eraan bij dat mensen een zo groot mogelijk welbevinden ervaren, dat zij participeren en niet buiten de boot vallen. Kortom: dat mensen tot hun recht komen.

Mensen die een beroep doen op de hulp van jeugd- en gezinsprofessionals bevinden zich in een kwetsbare en afhankelijke positie. Dat vraagt van professionals uiterste zorgvuldigheid en deskundigheid. De jeugd- en gezinsprofessional zorgt er daarom voor dat hij¹ zijn handelen zowel vakinhoudelijk als beroepsethisch kan onderbouwen. De beroepscode – met daarin de concrete normen die het handelen in de praktijk vorm geven – is daarbij een belangrijk kader. Voor we ingaan op deze beroepscode, is het zinvol om de praktijk van de jeugdhulp en jeugdbescherming te schetsen.

De praktijk van de jeugdhulp en jeugdbescherming

In de jeugdhulp en jeugdbescherming zijn meerdere beroepen actief in verschillende voorzieningen en functies. Professionals in het werkveld houden zich onder andere bezig met preventieve vormen van jeugdhulp, met begeleiding en behandeling, met residentiele of gesloten jeugdhulp en jeugdbescherming, de jeugdpsychiatrie, met het voeren van de regie in gezinnen met complexe problematiek en met het uitvoeren van een kindbeschermingsmaatregel. Ook zijn er professionals die werken met jeugdigen in strafrechtelijk kader, bijvoorbeeld bij de jeugdreclassering of justitiële jeugdinrichtingen.

Jeugdigen en gezinnen kunnen op eigen initiatief gebruik maken van de jeugdhulp, maar de hulp kan ook opgelegd worden binnen het ‘gedwongen kader’. De samenwerking met jeugdhulp komt dan niet op eigen initiatief tot stand, en dat kan invloed hebben op de samenwerking tussen de jeugd- en gezinsprofessional en de jeugdige cliënt en het gezin. Dat vraagt om extra inspanning bij het zorgvuldig legitimeren van het handelen.

Bij jeugdigen is – doordat zij groeien naar volwassenheid – sprake van een toenemende zelfstandigheid, vrijheid en eigen verantwoordelijkheid. Daarmee neemt ook het recht op eigen regie en zelfbeschikking toe. Vanwege leeftijd, verstandelijk vermogens of op last van de rechter – bijvoorbeeld naar aanleiding van een delict – kan de zelfbeschikking echter ingeperkt worden. Voor professionals betekent het inperken van de zelfbeschikking van de cliënt dat hun verantwoordelijkheid toeneemt. Hoe groter die verantwoordelijkheid, hoe belangrijker om daar op zorgvuldige wijze verantwoording over af te leggen.

Wanneer een professional een afweging moet maken, stelt hij daarbij de belangen van de jeugdige voorop. Het is echter altijd zo dat de belangen van een jeugdige zijn ingeweven in zijn of haar sociale omgeving. De belangen van een kind of jeugdige kunnen botsen met deze omgeving. Vaak gaat het over gezinnen die zelfstandig niet in staat zijn om kinderen de veiligheid en

¹ Overal waar ‘hij’ en ‘zijn’ staat, kan ook ‘zij’ en ‘haar’ gelezen worden.

ontwikkelingskansen te bieden waar zij recht op hebben. Oorzaken daarvan kunnen te maken hebben met problematiek van het kind zelf, met de (gezins-) omstandigheden, en met de wisselwerking daartussen.

In toenemende mate wordt een beroep op jeugdhulp en jeugdbescherming gedaan omdat de belangen van ouders met elkaar botsen, bijvoorbeeld in een complexe scheiding. Deze botsende belangen leiden er in extreme gevallen toe dat het welzijn, de veiligheid en de ontwikkelingskansen van het kind bedreigd worden. Voor professionals betekenen die verschillende belangen dat zij een houding van meerzijdige partijdigheid hanteren, waarbij het belang van het kind in principe de doorslag geeft bij een afweging.

In de jeugdhulp en jeugdbescherming is vaak sprake van een samenwerking tussen verschillende organisaties en professionals. Daarbij is transparantie en het uitwisselen van informatie onontbeerlijk. Elke professional gaat met de cliënt een werkrelatie aan die gebaseerd is op vertrouwelijkheid. De professional toont bij een besluit over het met - of in uitzonderingsgevallen zonder - toestemming delen van gegevens respect voor de privacy van de jeugdige, het gezin en het sociale netwerk.

Belangen van jeugdigen en belangen van anderen in hun sociale omgeving zijn niet altijd met elkaar verenigbaar, en dat maakt het werk van een professional uitdagend maar complex. Daar komt nog bij dat gebeurtenissen die jeugdigen in deze levensfase meemaken, een heel leven lang van grote invloed kunnen zijn. Dat geldt voor concrete gebeurtenissen zoals een wisseling in gezinssituatie, maar ook voor ervaringen zoals 'niet gehoord worden' of het beschadigen van het vertrouwen in anderen. Het vraagt nogal wat van een professional om hierin verstandig te handelen. De praktijk vraagt om gedegen vakinhoudelijke kennis, om agogische competenties en om het toepassen van beroepsethische normen.

Beroepsethiek en de code

In een beroepscode werken de leden van een beroepsgroep de kernwaarden van het beroep concreet uit. Deze kernwaarden zijn niet in een vacuüm tot stand gekomen, maar sluiten aan op belangrijke kaders die de samenleving hoog in het vaandel draagt, zoals de kinder- en mensenrechten.

Een artikel in het Internationale Verdrag van de Rechten van het kind (IVRK) dat naadloos aansluit bij de opdracht en de praktijk van jeugd- en gezinsprofessionals is de bepaling dat bij alle maatregelen die kinderen betreffen, de belangen van het kind de eerste overweging vormen. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met de bepaling in het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM) dat de staat zich niet zomaar mag inmengen in zijn persoonlijke aangelegenheden, ook wel het recht op 'family life' genoemd. Het is aan de professional om af te wegen welk belang op dat moment op de voorgrond moet staan.

In de Jeugdwet (2015) staan de uitgangspunten zoals die door de samenleving – bij monde van de overheid – zijn geformuleerd. Kort gezegd komen deze erop neer dat men wil borgen dat kinderen gezond en veilig opgroeien, kunnen groeien naar zelfstandigheid, en zorgen dat ze voldoende zelfredzaam zijn en maatschappelijk kunnen participeren.

De samenleving heeft de verantwoordelijkheid voor en het toezicht op opgroeien in moeilijke omstandigheden onder meer gedelegeerd aan jeugd- en gezinsprofessionals. In het burgerlijk wetboek en de jeugdwet staat in vrijwel dezelfde termen wat de samenleving mag verwachten van een professional:

“De hulpverlener neemt bij zijn werkzaamheden de zorg van een goede hulpverlener in acht en handelt daarbij in overeenstemming met de op hem rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de voor die hulpverlener geldende professionele standaard”. (BW 7:453)

De professionele standaard bestaat uit twee componenten: een vakinhoudelijke en een ethische component. Een voorbeeld van een vakinhoudelijke standaard zijn de richtlijnen in de Jeugdhulp. De ethische component van de professionele standaard is door de beroepsgroep onder andere in een beroepscode geconcretiseerd.

Een ander belangrijk fundament voor jeugd- en gezinsprofessionals is de internationale omschrijving van sociaal werk, waarvan het werken in de jeugdhulp en jeugdbescherming onderdeel uitmaakt:

‘Sociaal werk is een praktijkgerichte professie en een academische discipline die maatschappelijke verandering, sociale cohesie, empowerment en bevrijding van mensen bevordert. Principes van sociale rechtvaardigheid, mensenrechten, collectieve verantwoordelijkheid en respect voor diversiteit staan centraal in het sociaal werk. Onderbouwd door theorieën van sociaal werk, sociale en menswetenschappen, geesteswetenschappen en relevante lokale kennis, engageert sociaal werk mensen en instituties om levensuitdagingen en problemen aan te pakken en het welzijn van individu en samenleving te verbeteren’.

De kernwaarden van de jeugd- en gezinsprofessional zijn in een aantal centrale begrippen samen te vatten, namelijk: empowerment, participatie, inclusie, rechtvaardigheid en diversiteit.

Beroepsbeoefenaren realiseren en waarborgen deze kernwaarden in hun dagelijkse praktijk. De beroepshouding van de professional kenmerkt zich door:

- Respect voor de inherente waarde en waardigheid van mensen en de rechten die daaruit voortvloeien;
- Betrokkenheid bij het welzijn en de ontwikkeling van cliënten en hun sociale omgeving;
- Integriteit en betrouwbaarheid naar de cliënt en relevante anderen, met respect voor hun privacy;
- Het stimuleren en bevorderen van het recht te participeren in de samenleving;
- Respect voor de cliënt, ongeacht sekse, ras, cultuur, geaardheid; Professionals staan op tegen discriminatie en erkennen diversiteit;
- Betrokken en geëngageerd naar kwetsbare burgers, dit met gepaste distantie;
- Professionele onafhankelijkheid en zelfstandig oordeelsvermogen;
- Verantwoord gebruik van hun professionele positie en bewustzijn van de grenzen van hun eigen deskundigheid;
- Erkenning voor historische en cultuurspecifieke ervaringen van cliënten;
- Bewustzijn dat alle interventies berusten op het fundament van een goede werkrelatie met jeugdigen en gezinnen;
- Professionals zien de menselijke persoon als een geheel, inclusief familie, sociale gemeenschap en natuurlijke omgeving;

- Professionals richten zich op de mogelijkheden en krachten van individuen, gemeenschappen en bevorderen hun empowerment;
- Het bevorderen van sociale rechtvaardigheid in relatie met individuen en de gemeenschap. Professionals signaleren eventuele onrechtvaardigheden en behartigen actief de belangen van cliënten;
- De beroepshouding van de professional kenmerkt zich door deskundigheid, integriteit, openheid, respect, vertrouwen en samenwerking.

De beroepscode

In een beroepscode legt een beroepsgroep – in dialoog met andere betrokkenen – de beroepsethische normen vast die een professional bij de uitvoering van het werk in acht neemt. Een beroepscode heeft meerdere functies.

Leidraad voor de praktijk

Alhoewel ethiek vaak in verband wordt gebracht met het formuleren van universele richtlijnen voor het handelen, blijkt in complexe praktijken zoals de zorg voor kinderen en jeugd dat ethiek een proces is dat steeds om afstemming, herijking en gereede twijfel vraagt. Het is een continue onderhandeling van verantwoordelijkheden, die zich niet in een vacuüm afspeelt, maar wordt beïnvloed door steeds veranderende opvattingen over wat we ‘goed’ vinden. Professionals bevinden zich – als handelende actoren met een grote verantwoordelijkheid – midden in dat proces.

De beroepscode dient als richtlijn voor het concrete handelen in de dagelijkse praktijk en bij complexe ethische vragen. Het ethisch handelen richt zich altijd op personen, en de eerste verantwoordelijkheid van de jeugd- en gezinsprofessional is het welzijn van de jeugdige. Dat laat echter onverlet dat hij de belangen van ouders, verzorgers, familieleden, de sociale omgeving en de samenleving wel meeweegt.

Transparantie naar cliënten

Een beroepscode maakt duidelijk op welke waarden de beroepsuitoefening steunt en welke normen daarbij in acht worden genomen. Zo weten cliënten waarop zij mogen rekenen wanneer zij te maken krijgen met hulpverleners. Cliënten moeten erop kunnen vertrouwen dat hun belangen – of ze zich nu vrijwillig hebben gemeld bij een beroepsbeoefenaar of in het kader van drang of dwang – primair het aandachtspunt zijn voor de hulpverlener.

Toetssteen

Cliënten en betrokkenen die menen dat een beroepsbeoefenaar zich niet heeft gehouden aan de beroepsethische normen, kunnen een klacht indienen bij het tuchtrecht. Op die manier kunnen cliënten een professional ter verantwoording roepen en om een onderbouwing van het handelen vragen. Het tuchtrecht voor jeugd- en gezinsprofessionals wordt uitgevoerd door onafhankelijke colleges, die bij hun taken ondersteund worden door Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ). Het College van Toezicht en het College van Beroep hanteren deze beroepscode als ethische standaard, naast de vakinhoudelijke standaard (richtlijnen Jeugdhulp). De tuchtcolleges beogen niet om een uitspraak toe doen over ‘of het handelen beter had gekund, maar om het beantwoorden van de vraag of de beroepsbeoefenaar bij het beroepsmatig

handelen is gebleven binnen de grenzen van een redelijk bekwame beroepsuitoefening'. De beroepscode is een belangrijk instrument voor het toetsen van die beroepsuitoefening.

Een steun in de rug

De beroepscode biedt professionals een steun in de rug in de dagelijkse praktijk. Vanwege de vaak botsende belangen en de verwevenheid van het sociale netwerk met grotere sociale verbanden, kunnen dilemma's ontstaan. Zonder de illusie te hebben een uitputtend overzicht van dilemma's weer te geven, benoemen we er een aantal dat in de praktijk veel voorkomt. De beroepscode biedt geen kant en klare oplossingen voor deze situaties, waarin vaak kernwaarden botsen, maar kan ondersteunend zijn bij het bepalen van de handelingsrichting.

- De verantwoordelijkheid om transparant te werken in een meerzijdig partijdige praktijk versus vertrouwelijkheid ten opzichte van de betrokkenen;
- Geheimhouding en vertrouwelijkheid versus de noodzaak om gegevens te delen wanneer de veiligheid van de jeugdige in het geding is;
- Het belang van de jeugdige versus de belangen van de belangrijke anderen in het leven van de jeugdigen (ouders, broers, zussen);
- Het recht op family life versus de veiligheid en ontwikkelingskansen van jeugdigen;
- Het belang van de jeugdige cliënt en het gezin versus de belangen van de samenleving;
- De belangen van ouders versus de belangen van verzorgers of pleegouders;
- Het beleid van een organisatie versus het belang van een individuele jeugdige;
- Geheimhouding en vertrouwelijkheid versus transparant (samen)werken;
- Zelfbeschikking van de jeugdige en het gezin versus bescherming;
- Collegiale samenwerking versus de plicht om een signaal af te geven wanneer het handelen van een collega niet in lijn is met de beroepsethische normen;
- Loyaliteit naar de werkgever versus de plicht om misstanden in de praktijk te signaleren en benoemen;
- Het toewijzen van schaarse middelen versus de plicht om individuele cliënten tot hun recht te laten komen: het dilemma van een rechtvaardige verdeling.

Voor wie?

De beroepscode voor de jeugd- en gezinsprofessional is een ethische leidraad voor iedere professional die werkt in de jeugdhulp en jeugdbescherming. Professionals die geregistreerd zijn in het Kwaliteitsregister Jeugd en/of lid zijn van de beroepsvereniging BPSW committeren zich nadrukkelijk aan de beroepscode en zijn op naleving daarvan aanspreekbaar binnen het tuchtrecht.

Ook anderen zoals leidinggevendenden, supervisors, onderzoekers, docenten en adviseurs doen er goed aan om op de hoogte te zijn van de beroepsethische normen die in hun sector gelden. Weliswaar zijn zij hierop niet aanspreekbaar binnen het tuchtrecht, maar zij maken deel uit van de moreel geladen context waarbinnen de professional zijn werkzaamheden verricht. Werkgevers en opdrachtgevers dienen zich bewust te zijn van de ethische normen waaraan professionals zich bij de uitvoering van hun werk committeren. In de Jeugdwet staat beschreven dat professionals zich aan de voor hen geldende standaarden houden, en in het Besluit Jeugdwet staat:

“De Jeugdhulpaanbieder, de gecertificeerde instelling en het college dragen er zorg voor dat geregistreerde professionals hun taken kunnen verrichten met inachtneming van de voor hen geldende professionele standaarden.”

Dat wil zeggen dat de verantwoordelijkheid voor het handelen binnen de beroepsethische kaders niet alleen bij de professional berust. De jeugd- en gezinsprofessional zal in de praktijk wel vaak de eerste zijn die opmerkt dat de ethische uitgangspunten onder druk staan. Hij is er volgens deze beroepscode aan gehouden om daarover een signaal af te geven binnen de instellings- of beleidskaders. In een professioneel statuut van een instelling staat beschreven hoe vervolgens wordt omgegaan met de spanning tussen beleidsdoelstellingen en beroepsethische normen van de professional.

Professionele autonomie

Een consequentie van de aanspreekbaarheid van de professional op zijn beroepsethisch handelen is dat de professional beschikt over een zekere handelingsruimte. Deze ruimte om autonoom te handelen is het best te typeren als de vrijheid om de richting van het handelen in vaak complexe situaties te bepalen. Die vrijheid is nauw verbonden met de verantwoordelijkheid om daarover rekenschap af te leggen naar de cliënt, collega's, de instelling en de samenleving. Professionele autonomie wil dus niet zeggen dat je uitsluitend op basis van persoonlijk inzicht of intuïtie handelt. De beroepscode, vakinhoudelijke richtlijnen, wettelijke kaders en functie-eisen vanuit de organisatie zijn richtinggevend. Een autonome professional weegt deze kaders zorgvuldig, reflecteert op zijn handelen en overlegt met collega's en experts. Op die manier laat een professional zien dat hij de handelingsruimte die hij heeft op verstandige en verantwoordelijke ruimte inricht.

Leeswijzer

Deze beroepscode vertaalt de kernwaarden van het beroep die gelden in jeugdhulp en jeugdbescherming in concrete normen. Deze normen worden in de code artikelen genoemd, en zijn voorzien van toelichtingen die de betreffende norm in de praktijk van alledag plaatsen.

De artikelen in de code zijn in verschillende hoofdstukken ondergebracht: algemene normen, normen in relatie tot de jeugdige en ouders/opvoeders, samenwerking in de hulp- en dienstverlening, normen in de relatie tot de organisatie, tot beroepsgenoten en de relatie met de samenleving.

A**Jeugdige cliënt tot zijn recht laten komen**

De jeugd- en gezinsprofessional bevordert dat de jeugdige cliënt in zijn opvoeding en ontwikkeling tot zijn recht komt en werkt daartoe samen met diens sociale omgeving.

Toelichting:

- Meer nog dan voor volwassen cliënten is de sociale omgeving voor het welzijn en de ontwikkeling van jeugd en jongeren van groot belang. De jeugd- en gezinsprofessional verstaat onder het bevorderen van het tot zijn recht komen van de cliënt dat hij en diens sociale omgeving actief bijdraagt aan een zo groot mogelijke eigen verantwoordelijkheid, respectievelijk zelfredzaamheid van de cliënt. De jeugd- en gezinsprofessional baseert zich zoveel mogelijk op de eigen kracht van de jeugdige en diens sociale omgeving.

B**Bevordering deskundigheid**

De jeugd- en gezinsprofessional oefent zijn beroep deskundig uit op basis van actuele kennis en in nauwe aansluiting op ontwikkelingen in de jeugdhulp en jeugdbescherming.

Toelichting:

- De jeugdhulp en jeugdbescherming is sterk in ontwikkeling. Dit vraagt van de jeugd- en gezinsprofessional speciale aandacht om recente kennis, inzichten en maatschappelijke behoeften bij zijn deskundigheidsbevordering te betrekken. Met name de groeiende culturele verscheidenheid vraagt extra aandacht. Het deskundig uitoefenen van het beroep is gebaseerd op de beroepsstandaard (zie begrippenlijst).

C**Bereid iedere cliënt te helpen**

De jeugd- en gezinsprofessional toont ten aanzien van iedere cliënt gelijke bereidheid te helpen bij opvoedings- en ontwikkelingsvragen.

Toelichting:

- Gelijke bereidheid impliceert dat iedereen gelijke kansen behoort te krijgen tot het aangaan van een professionele relatie. Dit betekent dat de jeugd- en gezinsprofessional geen onderscheid maakt op grond van ras, etniciteit, seksuele geaardheid, aard van de problemen, geslacht, handicap, ziekte, levens- of politieke overtuiging bij het aangaan van de relatie.
- Gelijke bereidheid impliceert ook dat de jeugd- en gezinsprofessional zelf het initiatief kan nemen voor het aangaan van een professionele relatie.

D**Bevorderen van het vertrouwen in de jeugdhulp en jeugdbescherming**

De jeugd- en gezinsprofessional bevordert door het naleven van de beroepsnormen - en door daar persoonlijk verantwoording over af te leggen - het vertrouwen in de jeugdhulp en jeugdbescherming.

Toelichting:

- De jeugdhulp en jeugdbescherming wordt gekenmerkt door een gecompliceerd beroepsethisch landschap (zie inleiding). Daarom is het belangrijk dat elke jeugd- en gezinsprofessional zich bewust is van zijn verantwoordelijkheid een bijdrage te leveren aan het vertrouwen in de jeugdhulp en jeugdbescherming. De basis voor die bijdrage ligt in het werken vanuit de beroepswaarden en -normen, zoals geformuleerd in de beroepsstandaard.
- De jeugd- en gezinsprofessional legt verantwoording af over de naleving van dit artikel conform met name artikel S.

E

Respect

De jeugd- en gezinsprofessional respecteert de persoon van:

- de jeugdige cliënt met diens kwetsbaarheid, groeiende zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid;
- de ouder /opvoeder met zijn eigen verantwoordelijkheid en opvoedingsvisie, voor zover niet in strijd met wettelijke kaders.

Toelichting:

- ‘Respect’ kan in situaties waarin het welzijn van kwetsbare jeugdigen wordt bedreigd ook actieve ‘bescherming’ betekenen.
- De jeugd- en gezinsprofessional zal – ook in geval van ontheffing uit de ouderlijke macht – binnen de wettelijke kaders zoeken naar mogelijkheden om de ouderrol vorm te geven.
- Indien de rechter het gezag van de ouders heeft beperkt, blijft de jeugd- en gezinsprofessional binnen de wettelijke kaders zoeken naar mogelijkheden om de ouderrol vorm te geven.
- De jeugd- en gezinsprofessional respecteert dat ieder gezin binnen de grenzen van de wet eigen keuzes maakt in de opvoeding en ontwikkeling van jeugdigen.

F

Informatievoorziening over de hulp- en dienstverlening

De jeugd- en gezinsprofessional verschaft de jeugdige cliënt en diens wettelijke vertegenwoordigers de voor een goede professionele relatie relevante informatie, zoveel mogelijk in een voor de cliënt(en) begrijpelijke taal.

Toelichting:

- Het verschaffen van informatie vindt plaats op basis van wetgeving, kwaliteitskaders, instellingsbepalingen en beroepswaarden. Met informatie op basis van beroepswaarden wordt ten minste bedoeld:
  - De mogelijkheden en vormen van de hulp- en dienstverlening en eventuele kosten;
  - Informatie over deze beroepscode en het daaraan gekoppelde Tuchtrecht;
  - De (rechts)positie van de cliënt (met name in de gedwongen jeugdhulp en jeugdbescherming), zoals privacy, dossier en klachten;
  - Informatie over in- of externe ketensamenwerkingsverbanden (met als consequentie dat mogelijk meerdere professionals een relatie aan kunnen gaan met de cliënt);
  - Informatie over wie waar voor verantwoordelijk is.
- Alle informatievoorziening vindt plaats in voor de cliënt(en) zoveel mogelijk begrijpelijke en duidelijke taal en in afstemming met de sociale omgeving, zoals bedoeld in artikel A. Daarbij gaat de jeugd- en gezinsprofessional na of de jeugdige cliënt en diens wettelijke vertegenwoordigers de informatie hebben begrepen.

G

Overeenstemming/instemming omtrent hulp- en dienstverlening

De jeugd- en gezinsprofessional overlegt met de jeugdige cliënt en/of met diens ouders/opvoeders om tot overeenstemming/instemming te komen over de hulp- en dienstverlening of andere (wettelijk opgelegde) taken.

Toelichting:

- In geval van door de rechter opgelegde jeugdhulp en jeugdbescherming, bijvoorbeeld een gedwongen plaatsing, is er meestal geen sprake van overeenstemming/instemming. Waar mogelijk zal de jeugd- en gezinsprofessional bij de jeugdige cliënt (en zo nodig diens ouders/opvoeders en andere betrokkenen) proberen een proces op gang te brengen met als doel mee te werken aan de hulp- en dienstverlening.
- Wettelijk bepaalde leeftijdsgrenzen bepalen of de jeugd- en gezinsprofessional met de jeugdige cliënt zelf en/of met diens wettelijke vertegenwoordiger(s) overlegt.

H

Macht en afhankelijkheid in de professionele relatie

De jeugd- en gezinsprofessional wendt het gezag en de invloed die hij ten opzichte van cliënt(en) heeft ten positieve aan en misbruikt deze niet. Hij is zich er van bewust dat de (jeugdige) cliënt mogelijk zeer afhankelijk van hem is.

Toelichting:

- De professionele relatie tussen jeugd- en gezinsprofessional en jeugdige cliënt is meer nog dan de professionele relatie met een volwassen cliënt asymmetrisch, zeker in het geval van gedwongen hulpverlening. De jeugd- en gezinsprofessional heeft gezag en invloed, de jeugdige cliënt is (soms) sterk van hem afhankelijk.
- Mocht het gebruik van fysieke machtsmiddelen als uiterste middel noodzakelijk zijn, dan verantwoordt en beargumenteert de jeugd- en gezinsprofessional dit als zijnde geen machtsmisbruik.

I

Beëindiging van de professionele relatie

De jeugd- en gezinsprofessional is verantwoordelijk voor een zorgvuldige afsluiting van de hulpverlening als hij niet (meer) kan voldoen aan de hulpvraag. Hij verantwoordt zijn beslissing tegenover de cliënt, begeleidt deze eventueel bij een verwijzing en is bereid tot nazorg.

Toelichting:

- Onder een 'zorgvuldige afsluiting van de hulpverlening' wordt verstaan dat de jeugd- en gezinsprofessional de hulpverlening niet onnodig laat voortduren als voldoende aan de hulpvraag is voldaan en dat hij erop toeziet dat de cliënt met voldoende eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid tot zijn recht kan komen (zie artikel A).
- Met name in de jeugdhulp en jeugdbescherming is sprake van een grote mate van afhankelijkheid in de relatie tussen jeugdige cliënt en hulpverlener. Een zorgvuldige afsluiting betekent onder andere dat de jeugd- en gezinsprofessional vanuit vakmatig of persoonlijk oogpunt de grenzen van zijn mogelijkheden bewaakt in relatie tot datgene wat de cliënt vraagt of nodig heeft.

- Onder het niet meer kunnen voldoen aan de hulpvraag wordt ook verstaan dat de jongere meerderjarig is geworden, een kinderbeschermingsmaatregel is opgeheven of een justitiële titel wordt beëindigd, bijvoorbeeld in geval van schorsing, voorlopige hechtenis of niet verlengen van een 'Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen' (zogenaamde pij-maatregel).
- De jeugd- en gezinsprofessional geeft in zijn verantwoording over de beslissing aan de cliënt aan in welke mate de afsluiting of verwijzing bijdraagt aan het belang van de jeugdige cliënt.

J

Vertrouwelijkheid

De jeugd- en gezinsprofessional behandelt informatie over de jeugdige cliënt, diens ouders/opvoeders en hun omstandigheden vertrouwelijk.

- Hij informeert zijn cliënt in geval van door wet- en regelgeving verplichte rapportage aan of overleg met derden.
- Hij vraagt toestemming aan zijn cliënt en/of aan zijn wettelijke vertegenwoordiger als hij meent dat het noodzakelijk is om met derden vertrouwelijke informatie uit te wisselen.
- Toestemming is in het geval van een (voorbereiding of uitvoering van een) kinderbeschermingsmaatregel of opname in een justitiële jeugdinrichting niet vereist.

Toelichting:

- De doorgaans grotere kwetsbaarheid en afhankelijkheid van de jeugdige cliënt legt extra nadruk op vertrouwelijkheid.
- Wettelijk bepaalde leeftijdsgrenzen bepalen of de jeugd- en gezinsprofessional aan de jeugdige cliënt zelf en/of aan diens wettelijke vertegenwoordiger(s) toestemming vraagt.
- De jeugd- en gezinsprofessional legt uit waarom en aan wie gegevens (moeten) worden verstrekt, voor zover nodig voor het realiseren van de overeengekomen doelstelling van de hulpverlening.
- De jeugd- en gezinsprofessional wisselt slechts cliëntgegevens uit in overleg- en samenwerkingscontacten, indien de andere hulpverleners eveneens een functionele professionele relatie met dezelfde cliënt hebben en de cliënt hiervan op de hoogte is, bijvoorbeeld bij overleg binnen de instelling.
- Bij externe samenwerkings- en overlegsituaties vindt verstrekking van informatie plaats op basis van toestemming van de cliënt (of wettelijke vertegenwoordiger) en voor zover noodzakelijk voor de te bieden hulp of het afstemmen van de hulp.
- Krijgt de jeugd- en gezinsprofessional geen toestemming voor dit overleg, of kan toestemming niet worden gevraagd, dan verstrekt hij slechts gegevens van een cliënt aan een derde indien:
  - De cliënt of een gezinslid in een ernstige situatie verkeert en dringend op hulp of bescherming is aangewezen en
  - Deze hulp en bescherming alleen kan worden gerealiseerd door het aan een derde verstrekken van informatie. (Zie hierover ook artikel K).
- In het kader van justitiële hulp- en dienstverlening vindt overleg plaats, zoals is geregeld in de Wet Bescherming Persoonsgegevens¹ (met in achtname het eerste punt van dit artikel).

¹ De Wet Bescherming Persoonsgegevens wordt per 25 mei 2018 vervangen door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

K**Vermoeden kindermishandeling**

De jeugd- en gezinsprofessional bespreekt een vermoeden van fysieke, seksuele en/of psychische kindermishandeling met de betrokken minderjarige en relevante betrokkenen uit het cliëntsysteem, tenzij dit alles niet in het belang van de minderjarige is.

Toelichting:

- De jeugd- en gezinsprofessional handelt bij een vermoeden van fysiek of psychisch geweld conform de beroepsstandaard (met name: voert relevant overleg).
- De jeugd- en gezinsprofessional past de geldende meldcode toe als het vermoeden blijft bestaan of wordt bevestigd en meldt zijn vermoeden bij een regulier meldpunt.

L**Beroep op plicht om vertrouwelijk om te gaan met informatie**

De jeugd- en gezinsprofessional doet indien hij door een rechter als getuige wordt opgeroepen een beroep op zijn plicht om vertrouwelijk om te gaan met informatie over de cliënt, indien hij meent dat hij daartoe, alle belangen afwegend, verplicht is.

Toelichting:

- De rechter beoordeelt of de jeugd- en gezinsprofessional terecht een beroep doet op zijn plicht om vertrouwelijk om te gaan met informatie over zijn cliënt.

M**Verslaglegging/ dossiervorming**

De jeugd- en gezinsprofessional geeft de jeugdige cliënt desgevraagd de gelegenheid tot inzage in en aanvulling of correctie van het dossier, voor zover nodig na overleg met en instemming van de ouder(s) en/of wettelijke vertegenwoordiger(s).

Toelichting:

- Verslaglegging en dossiervorming vinden plaats conform de beroepsstandaard.
- Bij het toepassen van deze norm weegt de jeugd- en gezinsprofessional zorgvuldig af of inzage in het dossier er toe bijdraagt dat de jeugdige cliënt tot zijn recht komt (zie artikel A).
- Bij aanvullingen en/of correcties (inclusief verwijderingen) van tekst in het dossier, geeft de jeugd- en gezinsprofessional aan van wie aanvullingen en/of correcties afkomstig zijn.
- De jeugd- en gezinsprofessional let er op dat de cliënt geen privacygevoelige informatie over derden in het dossier kan inzien.
- Afhankelijk van de leeftijd van de jeugdige cliënt worden ouder(s) en/of wettelijke vertegenwoordiger(s) wel of niet betrokken bij de inzage in het dossier.
- Met name in de vrijwillige hulp- en dienstverlening wordt de cliënt in de informatieverstopping attent gemaakt op de mogelijkheid tot inzage. Dit wordt veelal geregeld in het kader van kwaliteitsbeleid.
- In de gedwongen hulpverlening kan op basis van wettelijke bepalingen worden afgeweken van deze norm. De Wet bescherming persoonsgegevens¹ (Wbp) en specifieke regels in strafrechtzaken gelden als minimumgrens bij het kunnen voldoen aan dit artikel.

¹ De Wet Bescherming Persoonsgegevens wordt per 25 mei 2018 vervangen door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

N

Samenwerking in de hulp- en dienstverlening

De jeugd- en gezinsprofessional zet zich in voor een goede en efficiënte samenwerking en een duidelijke verdeling van de verantwoordelijkheden en draagt daarmee bij aan een transparante en eenduidige regie van de hulpverlening.

Toelichting:

- In de jeugdhulp en jeugdbescherming is sprake van ketenhulpverlening. Mede gelet op de extra afhankelijke positie van de jeugdige cliënt heeft de jeugd- en gezinsprofessional mede de verantwoordelijkheid om er voor zorg te dragen dat duidelijk is wie de regie/coördinatie heeft, wie inhoudelijk eindverantwoordelijk is, wie aanspreekpunt is voor de cliënt en dat het tijdspad duidelijk is. In geval de jeugd- en gezinsprofessional ook de casemanager bij betreffende cliënt is, draagt hij die verantwoordelijkheid zelf en draagt hij tevens zorg voor een regelmatige evaluatie van de samenwerking.

O

Beroepsuitoefening en samenwerking

De jeugd- en gezinsprofessional draagt vanuit zijn eigen deskundigheid bij aan de ketenhulpverlening, erkent daarbij de grenzen van zijn eigen expertise en is bereid zijn professionele oordelen ter discussie te stellen.

Toelichting:

- De inzet en erkenning van de eigen beroepsdeskundigheid van de jeugd- en gezinsprofessional is essentieel voor de kwaliteit van de jeugdhulp en jeugdbescherming en draagt bij aan goede samenwerking, zoals in artikel N genoemd.

P

Aanvaarding organisatie als beleidskader

De jeugd- en gezinsprofessional aanvaardt de organisatie als het kader voor zijn beroepsuitoefening en werkt mee aan de beleidsdoelstellingen voor zover in overeenstemming met de beroepsstandaard.

Toelichting:

- In geval dat de jeugd- en gezinsprofessional een tegenstrijdigheid signaleert, overlegt hij dit met collega's en stelt hij dit via de gebruikelijke kanalen binnen de instelling aan de orde.
- Met name bij de aanvaarding van een functie toetst de jeugd- en gezinsprofessional of deze functie overeenkomt met zijn beroepsstandaard. In de jeugdhulp en jeugdbescherming betekent dit vooral of hij artikel A kan realiseren: het bevorderen dat de (jeugdige) cliënt in zijn opvoeding en ontwikkeling tot zijn recht komt.

Q

Toetsing beroepsmatig en functioneel handelen aan de waarden en normen van het beroep

De jeugd- en gezinsprofessional toetst bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid van zijn organisatie of dit overeenkomt met de beroepsstandaard.

Toelichting:

- Dit artikel legt de nadruk op het blijvend toetsen of functie en beroepsstandaard overeenkomen. Het legt daarmee een belangrijke verantwoordelijkheid bij de jeugd- en gezinsprofessional om dit te beoordelen en is daarmee een echte kwaliteitsnorm: als functie en beroepsstandaard niet (meer) overeenkomen kan de kwaliteit van het werk onder druk komen te staan.
- Zodra de jeugd- en gezinsprofessional signaleert dat er een spanning is tussen functie en beroepsstandaard bespreekt hij dit met beroepsgenoten en leiding en wijst hij op de gevolgen voor de (met name jeugdige) cliënten.

R

R. Verantwoording aan werkgever

De jeugd- en gezinsprofessional verantwoordt zijn werk aan de leiding van de organisatie en verstrekt relevante gegevens voor de ontwikkeling en evaluatie van het beleid.

Toelichting:

- De verantwoording betreft gevraagde en ongevraagde rapportages over niet tot individuele personen herleidbare gegevens ten behoeve van beleidsontwikkeling en het kunnen realiseren van de gezamenlijke doelstelling; verantwoorde zorg aan cliënten.

S

Collegiale toetsing en beroepsethische reflectie

De jeugd- en gezinsprofessional toetst zijn beroepsmatig handelen aan het professioneel en beroepsethisch oordeel van zijn collega's.

Toelichting:

- De jeugd- en gezinsprofessional is er zich van bewust dat in de hulpverlening aan jeugdige cliënten maatschappelijke normen en waarden een grote rol spelen.
- Beroepsethische reflectie in collegiaal verband zal er toe bijdragen dat de jeugd- en gezinsprofessional beter toegerust is om zorgvuldig en verantwoord met morele kwesties in de jeugdhulp en jeugdbescherming om te gaan.

T

Schending vertrouwen in het beroep en de jeugdhulp en jeugdbescherming door een collega

De jeugd- en gezinsprofessional is attent op signalen die erop wijzen dat collega's met het schenden van de beroepsstandaard het vertrouwen in de jeugdhulp en jeugdbescherming schaden en onderneemt relevante stappen.

Toelichting:

- Het schenden van de beroepsstandaard houdt bijvoorbeeld in dat een collega jeugd- en gezinsprofessional onvoldoende de normen in deze code naleeft en daarmee de belangen van de jeugdige cliënt schaadt.
- De jeugd- en gezinsprofessional gaat zorgvuldig om met betreffende signalen: hij zal deze met betreffende collega bespreken. En indien nodig daarna ook met andere collega's en/of deskundigen. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan meldt hij dit aan de leidinggevende (indien het een collega betreft binnen de eigen organisatie). Mocht ook dat niet tot verbetering leiden dan kan via de beroepsvereniging of het beroepsregister een beroep worden gedaan op het College van Toezicht. Over deze en over andere stappen die hij zet, licht hij zijn collega in.
- Deze norm ligt in het verlengde van artikel D en is daarmee in het belang van het vertrouwen in de jeugdhulp en jeugdbescherming.

U

Medewerking aan professionalisering van de jeugdhulp en jeugdbescherming

De jeugd- en gezinsprofessional ondersteunt - en werkt mee aan - activiteiten die ten goede komen aan de professionalisering van de jeugdhulp en jeugdbescherming.

Toelichting:

- Elke jeugd- en gezinsprofessional beseft dat een gezamenlijke investering in de voorwaarden voor een goede beroepsuitoefening noodzakelijk is om de kwaliteit en het imago van de jeugdhulp en jeugdbescherming te verbeteren.
- De jeugd- en gezinsprofessional draagt, via het ter beschikking stellen van kennis aan - en het begeleiden van - stagiaires, eveneens bij aan de professionalisering van de jeugdhulp en jeugdbescherming.

V

Ondersteuning maatschappelijke activiteiten

De jeugd- en gezinsprofessional signaleert en ondersteunt maatschappelijke activiteiten die de emancipatie van kinderen en jongeren met een geestelijke, lichamelijke en/of maatschappelijke beperking of achterstand, bevorderen.

Toelichting:

- Mede afgeleid van artikel A impliceert dit artikel dat de jeugd- en gezinsprofessional meewerkt aan onderzoek en voorlichting over de beoogde emancipatie. Dit alles vanuit en gerelateerd aan zijn professionele deskundigheid en werk.

W

Signalering misstanden in de jeugdhulp en jeugdbescherming

De jeugd- en gezinsprofessional signaleert misstanden in de jeugdhulp en jeugdbescherming en beijvert zich er voor dat de hulpverlening in de jeugdhulp en jeugdbescherming zo toegankelijk mogelijk is.

Toelichting:

- De jeugd- en gezinsprofessional gaat in overleg met collega's en leidinggevende zo nodig over tot passende actie in geval van misstanden.
- De jeugd- en gezinsprofessional draagt door realisering van deze norm bij aan de imagoverbetering van de jeugdhulp en jeugdbescherming in de samenleving (zie ook artikel X).

X

Voorlichting over de jeugdhulp en jeugdbescherming

De jeugd- en gezinsprofessional werkt actief mee aan een juiste beeldvorming over de jeugdhulp en jeugdbescherming.

Toelichting:

- De jeugd- en gezinsprofessional draagt bij aan het realiseren van deze norm door relevante meningen en informatie te geven en daarbij de kernwaarden in de jeugdhulp en jeugdbescherming uit te dragen.
- Realisering van deze norm gaat niet zonder overleg en afstemming met collega's en niet zonder bijdragen aan gezamenlijke acties voor een bijdrage aan een juiste beeldvorming over de jeugdhulp en jeugdbescherming.
- Onder jeugdhulp en jeugdbescherming dient in eerste instantie de eigen deelsector te worden verstaan. Bijdragen aan de beeldvorming van de eigen deelsector dragen ook bij aan verbetering van de beeldvorming van de totale jeugdhulp en jeugdbescherming.

In deze beroepscode komen enkele kernbegrippen herhaaldelijk voor. Ze worden hier omschreven.

SKJ

Het Kwaliteitsregister Jeugd SKJ toetst of de geregistreerde zich aantoonbaar schoolt, competenties onderhoudt en continu bij blijft op zijn of haar vakgebied.

Beroepsstandaard

Het geheel van door de beroepsverenigingen erkende en vastgelegde afspraken omtrent goede beroepsbeoefening (in technische, ethische en methodische zin), ondermeer het Beroepsprofiel of Competentieprofiel en de Beroepscode; specifiek voor de jeugd- en gezinsprofessional de Beroepscode voor de jeugd- en gezinsprofessional.

Cliënt(en)

De perso(o)n(en) die de morele opdrachtgever is (zijn) en met wie de jeugd- en gezinsprofessional een professionele relatie aangaat. De jeugd- en gezinsprofessional kan met meerdere personen tegelijk een professionele relatie aangaan, bijvoorbeeld wanneer hij niet alleen aan de jeugdige maar ook diens ouders/opvoeders of andere betrokkenen professionele hulp verleent. Hierbij is een onderscheid mogelijk tussen vrijwillige jeugdhulp en jeugdbescherming en justitiële jeugdhulp, waarbij in dit laatste geval de samenleving, i.c. de daartoe ingestelde instituten, opdrachtgever is. De jeugdige kan ook dan echter als morele opdrachtgever worden geduid.

Cliëntensysteem

De groep van aan elkaar gerelateerde personen die in het leven van de cliënt(en) een (belangrijke) rol spelen. Leden van het cliëntensysteem hoeven niet per definitie zelf ook cliënt te zijn, ook al is dat wel vaak het geval. In de jeugdhulp en jeugdbescherming zijn gezin en familie dikwijls het cliëntensysteem van de jeugdige primaire cliënt.

Pleegouders

Pleegouders zijn uitvoerende zorgaanbieders die de zorg hebben voor een bij hen geplaatst niet-eigen kind. Vanuit de optiek van deze code zijn pleegouders geen jeugd- en gezinsprofessionals, maar behoren zij tot het cliëntensysteem.

Sociale omgeving

De wijde kring van personen waarin het leven van cliënten zich afspeelt. Deze kring omvat meer personen dan een cliëntensysteem en is minder scherp afgegrensd.

Wettelijke vertegenwoordiger

De ouder(s) van de minderjarige cliënt die het ouderlijk gezag over hem/haar uitoefent of uitoefenen, dan wel diens voogd.

De BPSW is dé beroepsvereniging van professionals in het sociaal werk. Zij biedt onderdak aan sociaal werkers, zoals jeugd- en gezinsprofessionals, maatschappelijk werkers en sociaal agogen. Als representatieve beroepsvereniging die zichtbaar is in de maatschappij geeft de BPSW stem aan professionals in sociaal werk. De vereniging werkt aan de ontwikkeling, kwaliteitsbewaking en profilering van het sociaal werk en behartigt de belangen van haar leden.

Beroepscode

Als u lid wordt van de BPSW zet u uw handtekening onder de beroepscode die geldt voor uw beroepsgroep. Wanneer u de beroepscode onderschrijft, stelt u zich middels het tuchtrecht aanspreekbaar op ten opzichte van uw professionele handelen. Dat maakt uw werk voor cliënten, werkgevers en samenwerkingspartners transparant en controleerbaar.

Naast de Beroepscode voor de jeugd- en gezinsprofessional biedt het lidmaatschap van de BPSW nog veel meer:

- U kunt advies inwinnen bij de medewerkers van het BPSW stafbureau over morele en ethische dilemma's in casuïstiek en bij ontwikkelingen u in uw werkveld.
- U kunt deelnemen aan netwerken via de BPSW- LinkedIn groepen en evenementen.
- U heeft toegang tot een groot netwerk van collega's: De BPSW heeft een landelijk netwerk van ruim 3500 professionals in verschillende werksectoren en expertisegebieden in het sociaal werk.
- U ontvangt 6 keer per jaar een e-mailnieuwsbrief.
- U ontvangt 6 keer per jaar gratis het Vakblad Sociaal Werk.
- U krijgt ledenkorting op na- en bijscholing die georganiseerd wordt door de BPSW school.
- U heeft directe invloed op de inhoud van uw professionele standaarden: beroepscode, beroepsprofiel en richtlijnen - die door en met de leden van de beroepsvereniging worden gemaakt.
- U kunt bij de BPSW voor €7,50 per jaar een rechtsbijstandverzekering afsluiten die bijstand bij tuchtrechtszaken dekt. Deze verzekering heeft ook een klokkenluidersmodule.

Word lid

Profiteer van onze kennis, ervaring, uitgaven, trainingen en producten en surf naar www.bpsw.nl om lid te worden.

Contact:

Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW)

Leidseweg 80, 3531 BE Utrecht

T (030) 294 86 03

E info@bpsw.nl

I www.bpsw.nl

“Voor ons als professionals is de Beroepscode zo iets als de Tien geboden.”

“De code is als het ‘skelet van het lichaam’. Je ziet het niet, maar het is er wel degelijk.”

“Als je dit droog leest, denk je waar gaat het over, totdat je een casus hebt en ontdekt dat je er ook iets aan hebt. Dan is het een fantastisch document!”

“Zonder beroepscode is er geen sprake van een beroep.”

“Met een beroepscode ben je betrouwbaar en transparant. Hierdoor wordt de relatie tussen cliënt en professional verstevigd.”

